

Pagbabayad-pinsala: Ang kriminal ay maaaring kailangang magbayad sa iyo

Sa mga kasong felony (at ilang kasong misdemeanor) ang hukuman ay maaaring mag-utos sa napatunayang kriminal na magbayad sa mga biktima para sa mga nawala sa kanila. Ito ay tinatawag na **pagbabayad-pinsala**.

Itatanong sa iyo ng kagawaran ng probasyon kung gusto mong ipaliwanag kung paano nakaapekto sa iyo ang krimen. Ito ay isang pagkakataon para sa iyo na:

- Ilista ang iyong mga pinansiyal na kawalan na may kaugnayan sa krimen, at
- Humingi ng pagbabayad-pinsala.

Babasahin ng hukuman ang iyong pahayag bago nito ipasiya ang parusa.

Ikaw ay may karapatang:

- Pumunta sa hukuman kapag ang kriminal ay sesentensiyahan,
- Sabihin sa hukuman kung paano nakaapekto sa iyo ang krimen, at

- Sabihin kung anong parusa ang pinaniniwalaan mong pinakamabuti, kabilang ang pagbabayad-pinsala – o pera upang bayaran ka para sa mga nawala sa iyo na may kaugnayan sa krimen.

Upang makakuha ng karagdagang kaalaman tungkol sa iyong karapatan sa pagbabayad-pinsala at pagsentensiya, makipag-ugnayan sa amin.

Maaari kang magsalita sa pagdinig tungkol sa parol ng bilanggo

Para sa mga napakaseryosong krimen, ang bilanggo ay hindi maaaring palayain nang walang pagdinig sa parol. May karapatan kang magsalita sa pagdinig na iyon. Maaari mong sabihin sa Lupon ng Parol ang iyong opinyon tungkol sa kung kailan dapat palayain ang bilanggo.

Tandaan: Kung ang kriminal ay wala pang 18, may mga natatanging tuntunin. Makipag-ugnayan sa amin kung gusto mong makipag-usap sa isang Lupon ng Parol na Pangkabataan.

Upang makakuha ng karagdagang kaalaman tungkol sa mga pagdinig sa parol, makipag-ugnayan sa Kagawaran ng mga Pagwawasto at Rehabilitasyon ng California sa:

www.cdcr.ca.gov.

Ibang mga programang tutulong sa inyo

Maraming espesyal na programang sumusuporta at mga grupo ng pagtataguyod na tumutulong sa mga biktima at sa kanilang mga pamilya, kabilang ang mga biktima ng panggagahasa, karahasan sa tahanan, at pang-aabuso ng bata. Makipag-ugnayan sa amin upang makahanap ng programa o grupo.

Ating Sentro

Ang Sentro ng Tagatulong sa mga Biktima ng Krimen (Victims of Crime Resource Center) ay nakatulong sa libu-libong biktima ng krimen sa buong California mula noong 1984. Ang aming mga serbisyo ay libre. Alam ng aming mga ekspertong tauhan ang pinakabagong impormasyon sa larangan. Narito kami upang patubayan kayo at sagutin ang anumang mga tanong.

Para sa karagdagang impormasyon o suporta tungkol sa iyong mga karapatan, makipag-ugnayan sa amin sa:

Victims of Crime Resource Center
University of the Pacific, McGeorge School of Law

- Tumawag sa: **1-800-VICTIMS**
(1-800-842-8467)
- Bisitahin ang: www.1800VICTIMS.org

Ang Sentro ay isang proyekto ng University of the Pacific, McGeorge School of Law at ng California Emergency Management Agency (CalEMA - www.oes.ca.gov).

Tagalog

UNIVERSITY OF THE
PACIFIC
McGeorge School of Law

Tulong para sa mga Biktima ng Krimen sa California

Tumutulong sa mga biktima at sa kanilang mga pamilya na malaman ang kanilang mga karapatan at makuha ang mga serbisyo at suporta

Victims of Crime Resource Center
(Sentro ng Tagatulong sa mga Biktima ng Krimen)
1-800-VICTIMS (1-800-842-8467)
www.1800VICTIMS.org

Mga Karapatan ng mga Biktima ng Krimen sa California

Kung ikaw ay biktima ng krimen, maaaring kailanganin mo ng suporta upang makabangon mula sa krimen. Ang krimen ay maaaring nagdulot sa iyo ng problema sa pananalapi, batas, kalusugan, o isipan. Ang polyetong ito ay nagpapaliwanag ng iyong mga karapatan, at mga serbisyo at suportang makukuha mo at ng iyong pamilya.

Ikaw ay may karapatang:

Makakuha ng Pera. Ang hukuman ay maaaring mag-utos sa kriminal na bayaran ang mga nawala sa iyo dahil sa krimen, kabilang ang pera upang magbayad para sa:

- Pagpapayo,
- Nawalang sahod,
- Mga singil na medikal para sa iyong mga pinsala, at
- Mga gastos sa pagpapalibing.

Sabihin sa hukuman ng tungkol sa mga nawala sa iyo. Bago ipasiya ng hukuman ang parusa sa kriminal, masasabi mo sa hukuman kung paano nakaapekto sa iyong buhay ang krimen.

Magkaroon ng kaligtasan at proteksiyon. Kung ikaw, ang iyong pamilya, o sinumang testigo ay natatakot sa kriminal, makahihingi ka sa hukuman ng utos na nagpoprotekta.

Maghabla sa hukuman ng maliliit na paghahabol. Kung hindi ka naghahabla para sa higit sa \$10,000, makapaghahabla ka sa hukuman ng maliliit na paghahabol. Hindi mo kailangan ng abugado sa hukumang iyon. At ang bawat hukuman ay may mga tagapayo sa maliliit na paghahabol upang tulungan ang mga tao sa kanilang mga kaso. Upang makakuha ng karagdagang kaalaman, pumunta sa: www.courts.ca.gov/selfhelp-smallclaims.htm

Ang isang espesyal na batas, tinatawag na *Mga Batas sa mga Karapatan ng mga Biktima (o Marsy's Law)*, ay sumusuporta sa mga biktima ng krimen at sa kanilang mga pamilya.

Magandang ideya na basahin ang batas na ito upang malaman mo ang tungkol sa lahat ng iyong mga karapatan. Maaari mong ilimbag ang batas at ilista ang mga tagatulong sa: www.oag.ca.gov/victimservices/marsy

Maghabla sa hukumang sibil. Maaari kang magsampa ng habla laban sa kriminal upang humingi ng pera, o mga bayad na pambatas. Kung ang mga may-ari ng ari-arian o mga entidad ng gobyerno ay may bahagi sa krimen, maihahabla mo rin sila. *Mahalaga!* May napakahigpit na huling-araw para sa pagsisimula ng hablang sibil, at ang mga tuntunin ng hukuman ay maaaring kumplikado. Kung gusto mong maghabla, makipag-usap agad sa isang abugado. Upang makahanap ng abugado, tawagan kami o tawagan ang:

Serbisyong pagrekomenda sa abugado ng Bar ng Estado ng California:

1-866-442-2529 – *Ito'y isang libreng tawag!*

Tulong Upang Makakuha ng Pera at Suporta

May ilang programa at proseso na tumutulong sa mga biktima na makakuha ng pera, suporta, at patnubay, kabilang ang:

- Programang Kabayaran sa Biktima (Victim Compensation Program, CalVCP)
- Mga Sentro ng Tulong sa Biktima/Testigo (bawat county ay mayroon nito)
- Pagbabayad-pinsala at ibang mga programa at organisasyon

Programang Kabayaran sa Biktima

Ang programang ito ay makapagbibigay ng hanggang **\$70,000** sa bawat biktima para sa mga gastos na may kaugnayan sa krimen. Makahihingi ka ng pera para sa mga gastos na hindi lubos na sakop ng iyong seguro, pagpapasiya, o ibang mga programa, kabilang ang:

- Pagpapayo, medikal, at dental na mga serbisyo o kagamitan
- Mga nawalang sahod, suporta para sa mga nakadepende, o pag-aalaga ng bata kung ang bumubuhay sa pamilya ay nawalan ng kakayahan o namatay dahil sa krimen
- Mga gastos sa pagpapalibing
- Pagsasanay o muling pagsasanay para sa trabaho

- Mga sistemang panseguridad ng bahay o mga pagbabago sa iyong bahay o sasakyan na kailangan mo dahil ang krimen ay naging sanhi ng pagkawalang-kaya
- Mga gastos sa paglilinis ng pinangyarihan ng krimen at mga gastos sa paglipat
- Mga kabahagi sa binabayaran sa seguro

Mahalaga! Ang programang ito ay hindi sumasakop sa pagkawala ng *ari-arian*.

Sino ang Makakakuha ng Kabayaran

Makahihingi ka ng kabayaran (pera) kung hindi ka tumulong na magawa ang krimen at handang iulat ang krimen at makipagtulungan sa tagapagpatupad ng batas, at ikaw ay:

- napinsala dahil sa isang kuwalipikadong krimen,
- nakadepende sa biktima,
- ang tagapag-alaga ng isang biktimang wala pang 18,
- nagbabayad ng mga singil para sa isang taong namatay dahil sa isang krimen, o
- isang kamag-anak o miyembro ng sambayanan ng biktima at kailangan mo ng pangangalagang medikal o pagpapayo, o ikaw ay nagkaroon ng pinansiyal na kawalan na may kaugnayan sa krimen.

Paano Makakakuha ng Kabayaran

Mag-aplay sa loob ng **1 taon** ng krimen (maliban kung ikaw ay may napakagandang dahilan sa pag-aaplay nang atrasado). Upang mag-aplay, makipag-ugnayan sa Lupon ng Kabayaran sa Biktima at Mga Paghahabol ng Pamahalaan (Victim Compensation and Government Claims Board):

- Tumawag sa: **1-800-777-9229**, o
- Bisitahin ang: www.vcgbc.ca.gov

Ibang mga Paraan Upang Makakuha ng Kabayaran

Maraming ibang mga programang nagbibigay ng pinansiyal na tulong sa mga biktima, kabilang ang:

- Kabayaran ng mga Manggagawa (Workers' Compensation)
- Seguro sa pagkawala ng trabaho
- Pansamantalang Tulong sa mga Naghihirap na Pamilya (Temporary Assistance to Needy Families, TANF)
- Pederal at pang-estadong mga programa sa pagkawalang-kaya

- Medi-Cal
- Iyong seguro sa bahay o sasakyan

Mga Sentro ng Tulong sa Biktima/Testigo

Bawat county ay may Sentro ng Tulong sa Biktima/Testigo (Victim/Witness Assistance Center). Ang mga Sentrong ito ay tumutulong sa mga biktima sa mga problemang sanhi ng krimen.

Ang inyong Sentro ay tutulong sa iyo na:

- Mag-aplay sa Programang Kabayaran sa Biktima para makakuha ng pera
- Maghanda para sa hukuman, kabilang ang pagsasabi sa hukuman kung paano nakaapekto sa iyo ang krimen, at paghingi sa hukuman na utusan ang kriminal na bayaran ka para sa pinsala
- Kumuha ng mga pagrekomenda sa ibang mga programang tutulong sa iyo
- Mag-ayos ng transportasyon at pag-aalaga ng bata kapag pupunta ka sa hukuman
- Kumuha ng pang-emerhensiyang pagkain, tirahan at mga damit
- Kumuha ng mga utos ng hukuman upang protektahan ka at ang iyong pamilya
- Ipaliwanag ang nangyari sa iyong pinagtatrabahuhan, mga doktor at pinagkakautangan

Paano mahahanap ang inyong Sentro ng Tulong sa Biktima/Testigo

Upang mahanap ang inyong Sentro ng Tulong sa Biktima/Testigo:

- Tawagan kami sa: **1-800-VICTIMS** (1-800-842-8467)
- Bisitahin kami sa: www.1800VICTIMS.org